

Székely László, alapvető jogok biztosa
Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

Tisztelt Biztos Úr!

Az elmúlt hónapok során folyamatosan mélyülő emberi jogi válság zajlik Magyarország területén is. Az országban az Európai Unió területére lépő, többségében valamelyik uniós országban menedékkérelmet előterjeszteni kívánó emberek (továbbiakban menekülőknek nevezzük őket) helyzete számos alapjogi jogsértést valószínűsít. **Az Alaptörvény által nevesített és a nemzetközi szerződésben vállalt alapvető jogok mindenkit megilletnek Magyarországon területén tekintet nélkül állampolgárságra vagy származási helyére.** Az Alaptörvény szerint az alapvető jogok biztosa alapjogvédő tevékenységet lát el, a tudomására jutott visszasságokat kivizsgálja, általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez. **Ön vezeti azt az alkotmányos intézményt, amelyet kifejezetten és elsődlegesen az alapjogok védelmére hozott létre és működtet a magyar állam.** Jogvédő és menekülőkkel foglalkozó civil szervezetek, önkéntes csoportok pusztán az ehét keddi sajtóhírből¹ értesültünk arról először, hogy Ön bármilyen tevékenységet is végez e téren.

Álláspontunk szerint a jelenlegi emberi jogi válság kezelése, az arra adott reakció kihatással van az ombudsmani intézmény legitimitására: ha nem tölti be az alapjogvédő funkciót, elveszti legitimitását. **Elengedhetetlennek tartjuk, hogy az ombudsman átfogó módon foglalkozzon a Magyarországra érkező menekülők helyzetével, a hatóságok tevékenységével, valamint a menekülők segítőit érő jogkorlátozásokkal.** Álláspontunk szerint a hivatalbóli eljárás lefolytatása indokolt, mert számos hatóság tevékenysége során merült fel alapvető jogokkal kapcsolatos visszasság. Véleményünk szerint az átfogó vizsgálatnak ki kell terjednie az elmúlt hónapok során elfogadott, valamint elfogadni tervezett jogszabályokra. Ezek egy része szakmai szervezetek szerint ellehetetleníti azt, hogy menedékkérők védelmet kapjanak Magyarországon,² alkotmányos alap nélküli jogkorlátozásokat vezetnek be,³ valamint rombolják a magyar jogszabályok és nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségek összhangját. Meggyőződésünk, hogy számos rendelkezés alapvető jogokat sért, különös tekintettel az eljárásjogi garanciák hiányára, alkotmányos felhatalmazás nélküli jogkorlátozásokra, így indítványozzuk, hogy kezdeményezze azok Alkotmánybíróság általi vizsgálatát. **Azonban ezt nem tartjuk elégségesnek.**

A tegnapi sajtóhír szerint a vizsgálat folyik, de arról részleteket nem közöltek, mert a részmegeállapítások nyilvánosságra hozatala befolyásolná az eljárás kimenetelét. Azonban ez kevés, amikor háború elől menekült csecsemők és kisbabák fekszenek rendőrsorfallal körbevéve a semmi közepén, 4 fokban fűtés, víz és áram nélkül.

¹ <http://nol.hu/belfold/menekultugy-az-ombudsman-mar-vizsgalodik-1561869>

² <http://helsinki.hu/itt-hamarosan-%E2%80%9Ejogi-hatarzas-epul%E2%80%9D-%E2%80%93-mi-kell-tudni-a-menedekjogi-szabalyozas-valtozasarol>

³ <http://tasz.hu/gyulekezesi-jog/nyiltan-diktatorikus-torvenyeket-leptetne-eletbe-kormany>

Maguknak a rendőröknek sem világos a jogi helyzet, ezért ők sem tudnak hatékonyan intézkedni. Az alapvető jogok biztosáról szóló törvény alapján helyszíni ellenőrzést lehet folytatni, adott esetben előzetes értesítés nélkül. Továbbá a vizsgálatot végző munkatársnak joga van a vizsgált hatóságnál azonnali jelzést tenni, ha alappal tehető fel, hogy az alapvető jogok biztosa intézkedésének késedelme esetén természetes személyek nagyobb csoportjának alapvető jogai súlyosan sérülnének. Véleményünk szerint **a válság akut: a menekülők alapvető jogainak folyamatos sérelme szükségessé teszi a tartózkodási helyeik folyamatos monitorozását. Kérjük, hogy Ön és munkatársai végezzenek helyszíni ellenőrzést e helyeken, segítve a menekülők joggyakorlását és lépjenek fel az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésük érdekében.**

Az alapvető jogok biztosáról szóló törvényben szereplőkön túl azonban számos eszköz áll még rendelkezésre. Álláspontunk szerint **nyilvános megszólalásaival** tehet az alapjogok további sérelmének megelőzéséért, így felhívhatja a figyelmet a gyűlöletkeltés emberi méltóságot sértő voltára, valamint a magyar állam feladataira az emberhez méltó körülmények biztosítása érdekében, ideértve az eljárási jogok biztosítását és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Továbbá a biztos jogosult bármikor **kifejteni véleményét az Országgyűlésben.** Kérjük, hogy éljen ezzel a jogával a Magyarország államhatárának hatékonyabb védelmével és a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról szóló T/5985. sz. törvényjavaslat tárgyalása során.

Budapest, 2015. szeptember 10.

Jeney Orsolya, igazgató, Amnesty International Magyarország

Kapronczay Stefánia, ügyvezető igazgató, Társaság a Szabadságjogokért

Kováts András, igazgató, Menedék Migránsokat Segítő Egyesület

Léderer András, Migration Aid önkéntes

Léderer Tamás, Migration Aid önkéntes

Pardavi Márta, társelnök, Magyar Helsinki Bizottság

Szántó Diana, elnök, Artemisszió Alapítvány

Zempléni Dóra, Menedék Migránsokat Segítő Egyesület és Migration Aid önkéntes

A kiadmány hitelül:
Kapronczay Stefánia

